

Sygn. I C 35/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Nowak

Protokolant: Ewa Lenartowicz

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2015 r. w Częstochowie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. D. (1)

przeciwko Gminie Z.

o zapłatę

1. oddala powództwo;
2. przyznaje od Skarbu Państwa adw. P. L. kwotę 8856,00 zł (osiem tysięcy osiemset pięćdziesiąt sześć złotych) w tym 1656,00 zł (jeden tysiąc sześćset pięćdziesiąt sześć złotych) podatku VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu;
3. nie obciąża powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanej.

I C 35/11

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 2 lutego 2011 r. powód M. D. (1) domagał się zasądzenia od pozwanej Gminy Z. kwoty 100.000 zł .

Uzasadniając zgłoszone żądanie powód podał, że dochodzona przez niego kwota stanowi zadośćuczynienie za doznane przez niego cierpienia psychiczne i fizyczne w okresie od 1996 r. do 2008 r. w związku z brakiem zapewnienia metod nauki adekwatnych do jego możliwości intelektualnych i zdrowotnych. Ponadto powód powołał się na krzywdę odniesioną w związku z brakiem zapewnienia mu bezpieczeństwa jako uczniowi na terenie jednostek oświatowych prowadzonych przez pozwaną.

W piśmie procesowym z dnia 16 czerwca 2011 r. (k. 43-45) powód uściślił, iż zadośćuczynienie ma rekompensować krzywdę polegającą na pozbawieniu go prawa do nauki, poprzez brak zapewnienia przez pozwaną ciągłości indywidualnych zajęć korekcyjno – kompensacyjnych w placówkach oświatowych prowadzonych przez pozwaną.

Pozwana Gmina Z. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz od powoda zwrotu kosztów procesu. (k. 23-24)

W odpowiedzi na pozew pozwana zarzuciła, iż powód nie wykazał podstaw i zasadności swojego roszczenia, w tym zwłaszcza faktów, na których opiera twierdzenia o naruszeniu dóbr osobistych i zdaniu mu cierpienia fizycznych i psychicznych oraz nie zapewnieniu bezpieczeństwa. Pozwana przyznała, iż powód realizował obowiązek szkolny

w jej placówkach oświatowych, w tym w Miejskiej Szkole Podstawowej nr (...) oraz Gimnazjum nr (...) w Z.. Zaprzeczyła, jednak, aby w procesie jego edukacji zaistniały zdarzenia, na które powołał się w pozwie. Podniosła przy tym, że zgodnie z ciężarem dowodu wykazanie tych okoliczności spoczywało na powodzie. W dalszej części odpowiedzi na pozew wskazano, iż zasady realizacji przez powoda nauki zostały określone w orzeczeniu Poradni P. – Pedagogicznej w Z. nr (...) z dnia 8 listopada 2001 r. Zgodnie z nim, powód winien realizować kształcenie specjalne w ramach szkoły ogólnodostępnej, z dostosowaniem wymogów programowych do poziomu jego możliwości intelektualnych i zdrowotnych. Pozwana zarzuciła w związku z tym, iż w rzeczywistości obowiązek szkolny powoda nie był realizowany a dyrektorzy placówek oświatowych wielokrotnie zgłaszali ten fakt do organu prowadzącego szkołę oraz do Sądu Rejonowego w Z. – Wydziału Rodzinnego i Nieletnich celem wyegzekwowania obowiązku. W związku z tym opiekunom prawnym powoda wymierzano grzywny w celu przymuszenia. Pozwana podniosła dalej, iż uchybienia edukacyjne w zakresie nauki powoda nie wynikały z zaniedbań czy błędów zaistniałych po stronie podlegających jej placówek oświatowych tylko z postawy prezentowanej przez jego opiekunów prawnych. Podkreśliła, iż w związku z tym nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda. Na koniec pozwana wskazała, iż działała jako organ administracji publicznej i wykonywała nałożone na nią przepisami prawa obowiązki. Wszystkie działania dotyczące procesu edukacji powoda mieściły się w granicach kompetencji przyznanych organom prowadzącym szkołę publiczną.

Pozwana podniosła również zarzut przedawnienia roszczenia w zakresie okoliczności powoływanych przez powoda, które dotyczą zdarzeń sprzed 2001 r.

Sąd ustalił, co następuje:

Powód M. D. (1) (ur. (...)) od trzeciego roku życia pozostawał pod opieką Poradni Neurologicznej dla Dzieci (...) w K. w związku ze zdiagnozowaniem u niego epilepsji. W 1993 r. na przestrzeni krótkiego okresu trzykrotnie wystąpiły u niego utraty przytomności o typie padaczki. Początkowo miały one charakter pełny, tonicznie – kloniczny, z pełną utratą przytomności. W podjętym procesie leczenia powoda zastosowano lek C., co spowodowało minimalizację napadów padaczkowych. Kolejne pojawiły się dopiero w 2001 r. jednakże już o zmienionej formie i morfologii – w postaci utraty przytomności i padania do tyłu, a ponadto sztywność i senność ponapadowa. Od tamtego czasu u powoda dominują tzw. napady częściowe, o typie napadów nieświadomości. W tamtym okresie u powoda nasiliły się problemy w nauce, stał się nerwowy, nadpobudliwy, występowała u niego chwiejność emocjonalna objawiająca się napadami złości na zmianę z płaczliwością. Wystąpiły także objawy somatyczne w postaci wiotkości mięśni, zwłaszcza w kończynach górnych oraz przykurcz ręki prawej co utrudniało powodowi pisanie oraz doprowadziło do pogorszenia się jakości jego pisma. Od 2001 r. powód przestał zażywać C., a w jego miejsce zalecono stosowanie leków N. i T.. Ten ostatni został jednak odstawiony z uwagi na występujące po nim skutki uboczne. Przeprowadzone w 2001 r. badania psychologiczne powoda wykazały wówczas wystąpienie u niego cech zespołu psychoorganicznego oraz pozorną normę intelektualną. IQ powoda w świetle przeprowadzonych badań uległo obniżeniu z 95 do poziomu 81.

Ponadto powód był leczony również w związku z innymi schorzeniami w postaci częstych nieżyłtów dróg oddechowych o podłożu alergologicznym i wady wzroku w postaci astygmatyzmu. Z uwagi na alergię (uczulenie na kurz i roztocza) od 2003 r. powód przyjmował lek o nazwie Z..

(dowód: pisemna opinia biegłego z zakresu neurologii k. 199-200, opinia ustna uzupełniająca k. 219-221, dokumentacja lekarska w zał.)

W związku ze schorzeniami i ich wpływem na harmonijny rozwój powoda pozostawał on po opieką Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej. Po raz pierwszy był diagnozowany w tej placówce już w okresie uczęszczania do przedszkola tj. w dniach 25.10.1996 r. i 5.11.1996 r. W wydanej wówczas opinii psychologicznej jego rozwój umysłowy określono jako przeciętny. Stwierdzono deficyty rozwojowe w zakresie percepcji wzrokowej, koordynacji wzrokowo – ruchowej oraz małą motorykę. W konkluzji sporządzająca opinię psycholog zaleciła pracę wyrównawczą w zakresie wskazanych deficytów. Termin badania kontrolnego w celu oceny dojrzałości szkolnej ustalono na czerwiec 1997 r.

Po raz kolejny powód był opiniowany w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Z. w dniu 4 marca 1997 r. Stwierdzono wówczas, że rozwija się na poziomie przeciętnym, w sposób nieharmonijny oraz, że nadal utrzymują

się u niego deficyty w zakresie percepcji wzrokowej i koordynacji wzrokowo – ruchowej, a ponadto w zakresie grafomotoryki oraz pamięci wzrokowo – ruchowej. Jednocześnie opiniujący wskazali, że powód posiada bogaty zasób słowno – pojęciowy wiadomości o najbliższym otoczeniu, a z drugiej strony procesy myślowe przebiegają u niego bardzo wolno, cechuje go mała odporność na sytuacje stresowe i brak motywacji do pokonywania trudności. Widoczne były również trudności w zakresie koncentracji uwagi oraz szybka męczliwość. W konkluzji, wskazano, że powód powinien w objęty w przedszkolu indywidualnymi ćwiczeniami kształcącymi: percepcję wzrokową, koordynację wzrokowo – ruchową, pamięć wzrokowo – ruchową, sprawność manualną. Zalecono również, aby w pracy z powodem należy uwzględnić wolne tempo przebiegu procesów myślowych i czas pracy z nim dostosowywać do jego możliwości w danym dniu. Badanie kontrolne zostało wyznaczone na maj 1997 r.

Opinia z dnia 4 marca 1997 r. została przekazana do przedszkola, do którego uczęszczał powód, celem wdrożenia w stosunku do niego zajęć korekcyjno – kompensacyjnych.

Pracownicy przedszkola realizowali z powodem zalecenia przekazane przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną.

Rodzice powoda nie przekazali dyrekcji i pracownikom przedszkola szczególnych informacji na temat jego stanu zdrowia. Jego matka informowała jedynie pracownika prowadzącego grupę przedszkolną do której uczęszczał.

(opinia psychologiczna z 25.11.1996 r., opinia (...) w Z. z dnia 4.03.1997 r., k. 29 akt I Cps (...), zeznania M. P. k. 30-31, B. B. k. 33-34)

W dniu 1 września 1997 r. powód rozpoczął naukę w I klasie Miejskiej Szkoły Podstawowej Nr (...) w Z., przez pięć klas powód odbywał naukę uczęszczając do szkoły. W ostatnim roku nauki został objętych kształceniem indywidualnym.

Na wniosek rodziców powoda w dniu 8.11.2001 r. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Z. wydała orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego powoda na czas do końca szkoły podstawowej i gimnazjum z uwagi na przewlekły charakter choroby utrudniającej sprostanie przez ucznia wymaganiom edukacyjnym. W uzasadnieniu orzeczenia wskazano, iż powód z uwagi na występujące u niego schorzenia i nieharmonijny rozwój intelektualny napotykał na duże trudności w opanowaniu wymagań programowych na wcześniejszych etapach edukacji. Stan ten pogłębiły jego liczne absencje w szkole. Zwrócono tam uwagę, iż u powoda występuje przewaga inteligencji słownej (na poziomie przeciętnym) oraz istotnie obniżony poziom uzdolnień wykonawczych. Jako prawdopodobną przyczynę tego stanu rzeczy uznano chorobę podstawową. Ponadto wskazano, iż największe zaburzenia utrzymują się w zakresie grafomotoryki (obniżona sprawność motoryczna ręki), obniżonej percepcji wzrokowo – ruchowej, co w znacznym stopniu utrudnia powodowi automatyzację procesu czytania i pisanie. Ze względu na istniejące zaburzenia uczeń nie mieści się limitach czasowych przewidzianych na daną klasę, a wolne tempo pracy i dodatkowo liczne absencje w szkole skutkują nawarstwianiem się braków programowych w zakresie wszystkich przedmiotów szkolnych. Ponadto w orzeczeniu przyjęto, iż powód jest dzieckiem wrażliwym, podatnym na pochwały, który atmosferze zrozumienia jest wytrwały w działaniu.

W orzeczeniu zawarto zalecenia, iż kształcenie specjalne powoda powinno odbywać się w szkole ogólnodostępnej według programu szkoły masowej z dostosowaniem wymagań edukacyjnych do jego poziomu możliwości intelektualnych i zdrowotnych. Uznano również za konieczne przydzielenie powodowi godzin rewalidacji indywidualnej w celu wyrównania występujących u niego deficytów, niedoborów rozwojowych oraz braków w wiadomościach szkolnych, które do czasu wyrównania ich na danym etapie edukacyjnym powinny być realizowane indywidualnie. Zalecono ponadto dostosowanie tempa pracy z uczniem do jego możliwości i samopoczucia w danym dniu, wydłużanie czasu pracy zwłaszcza w sytuacji sprawdzenia wiadomości i umiejętności, ćwiczenie zaburzonych funkcji, pomoc dydaktyczną – wyrównawczą w zakresie wszystkich przedmiotów szkolnych, stosowanie w pracy z uczniem wzmocnienia pozytywne, okazywanie akceptacji i cierpliwości. W orzeczeniu stwierdzono również, iż od stycznia 2002 r. wskazany jest udział powoda w grupie terapeutycznej na terenie Poradni oraz uznano za konieczne uwzględnienie powyższych zaleceń przy sprawdzianach i egzaminach przeprowadzanych z jego udziałem.

W związku z treścią powyższego orzeczenia od połowy listopada 2001 r. do początku czerwca 2002 r. powód uczestniczył w organizowanych dla niego zajęciach rewalidacyjnych. Od lutego zaczął również uczestniczyć na terenie Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w zajęciach terapii grupowej dla dzieci z zaburzeniami emocjonalnymi. Powód nie uczestniczył jednak we wszystkich zajęciach, a ponadto na niektórych z nich jego ojciec M. D. (2) utrudniał psychologowi prowadzenie rozmów z synem i dezorganizował przebieg zajęć. Rodzice powoda nie skorzystali z proponowanej im przez Poradnię formy wsparcia w postaci zajęć psychoedukacyjnych dla całej rodziny, które miały ułatwić mu zdanie egzaminu klasyfikacyjnego w 2002 r. Przedmiotowa propozycja nie została jednak przyjęta przez przedstawicieli ustawowych.

W dniu 31 października 2002 r. przeprowadzono badanie pedagogiczne powoda celem ustalenia aktualnego poziomu jego możliwości i opracowania odpowiedniego programu zajęć rewalidacyjnych. Powód początkowo nie stawiał się na badania psychologiczne i logopedyczne. Następnie w dniach 28 i 29 listopada 2002 r. zgłosił się na nie z ojcem, który domagał się wydania zaświadczenia potwierdzającego fakt zgłoszenia do Poradni.

(dowód: orzeczenie (...) w Z. Nr (...) z 8.11.2001 r. – k. 25-27, opinia biegłego z zakresu pedagogiki dziecięcej i psychoterapii k. 267-271)

Zespół (...) w dniu 10 września 2002 r. wydał orzeczenie (nr (...)) o potrzebie nauczania indywidualnego powoda w roku szkolnym 2002/2003 z uwagi na stan „znacznie utrudniający/uniemożliwiający uczęszczanie do szkoły”. W uzasadnieniu odwołano się do złego stanu zdrowia powoda, leczenia w poradniach neurologicznej, okulistycznej i alergologicznej oraz jego nieharmonijnego rozwoju. W orzeczeniu zawarto zalecenia prowadzenia zajęć indywidualnych według programu szkoły masowej, przydzielenie uczniowi maksymalnej liczby godzin z możliwością włączenia wybranych zajęć na terenie szkoły w celu zachowania jego kontaktu z rówieśnikami, wskazano na potrzebę motywowania go (częstych pochwał, pozytywnych wzmocnień) oraz merytoryczne aspekty pracy jaką należy z nim wykonywać. Zalecono także, aby powód uczestniczył w grupowych zajęciach terapeutycznych na terenie Poradni.

W związku z treścią powyższego orzeczenia powód w roku szkolnym 2002/2003 r. powód został objęty nauczaniem indywidualnym, w postaci zajęć odbywających się w jego miejscu zamieszkania. W czerwcu 2003 r. powód ukończył szkołę podstawową. Na dziewięć przedmiotów, z sześciu uzyskał oceny bardzo dobre, z trzech oceny dobre. Na mocy decyzji Dyrektora Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej z dnia 20 czerwca 2003 r. powód został zwolniony ze sprawdzianu wewnętrznego.

W oświadczeniu z dnia 13 czerwca 2003 r. ojciec powoda wskazał, iż nie zgłasza zastrzeżeń co do formy i prowadzenia zajęć nauczania indywidualnego jego syna w roku szkolnym 2002/2003. Podał tam również, że zajęcia te były dostosowane do możliwości intelektualnych i zdrowotnych powoda.

(dowód: orzeczenie NR (...) o potrzebie nauczania indywidualnego w zał., opinia biegłego z zakresu pedagogiki dziecięcej i psychoterapii 267-271, arkusz ocen k. 82-83)

W czasie kiedy powód uczęszczał do IV klasy szkoły podstawowej, w dniu 22 września 2000 r. w trakcie lekcji wychowania fizycznego uległ wypadkowi. Podczas gry w „dwa ognie” powód przypadkowo zderzył się z kolegą doznając kontuzji w postaci lekkiego uszkodzenia naskórka od wewnętrznej strony wargi górnej. Prowadzący zajęcia nauczyciel J. P. (1) niezwłocznie udzielił powodowi pierwszej pomocy polegającej na przemyciu skaleczenia wodą i przyłożeniu zimnego kompresu celem zatamowania krwawienia. Rodzaj zajęć które były wówczas prowadzone nie wymagał bezpośredniej asysty ze strony nauczyciela prowadzącego lekcję. Charakter doznanych obrażeń pozwalał powodowi na jego uczestnictwo w kolejnych zajęciach lekcyjnych tego dnia. O powyższym zdarzeniu nie zawiadomiono rodziców powoda. W późniejszym czasie Dyrektor Szkoły Podstawowej Nr (...) powołał zespół powypadkowy, który nie stwierdził żadnych uchybień w związku z okolicznościami zdarzenia. Potwierdzono, że zdarzenie miało charakter przypadkowy, a powód w trakcie ćwiczeń podczas których doznał wypadku nie musiał być bezpośrednio asekurowany przez nauczyciela prowadzącego zajęcia. Przedstawiciel powoda nie zgłaszał wątpliwości co do treści protokołu.

(dowód: protokół Nr (...) z 14.11.2001 r., zaświadczenie lekarskie w zał.)

Wraz z rozpoczęciem roku szkolnego 2003/2004 powód, zgodnie z jego miejscem zamieszkania, winien był dalej realizować obowiązek szkolny w Gimnazjum(...) w Z.. Rodzice powoda w wymaganym okresie tj. od dnia 3 marca 2003 r. do 30 kwietnia 2003 r. nie złożyli wniosku i dokumentacji dotyczących powoda jako kandydata na ucznia klasy pierwszej gimnazjum. W konsekwencji od 1 września 2003 r. nie rozpoczął on nauki w pierwszej klasie szkoły na poziomie gimnazjalnym.

W dniu 1 września 2003 r. M. D. (2) skierował do Urzędu Miejskiego w Z. wniosek o zapewnienie powodowi kształcenia specjalnego na czas nauki w gimnazjum, do czasu jego ukończenia. W treści pisma powołał się na orzeczenie Nr (...) Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Z. z dnia 8.11.2001 r. o potrzebie kształcenia specjalnego na czas do końca szkoły podstawowej i gimnazjum. Ponadto ojciec powoda wniósł o zapewnienie swojemu synowi bezpłatnego transportu do gimnazjum.

W odpowiedzi na wskazane pismo Naczelnik Wydziału Edukacji Urzędu Miejskiego w Z. wskazał, iż wniosek nie może zostać uwzględniony, gdyż powód nie został zgłoszony przez rodziców do żadnej placówki gimnazjalnej.

Pismem z dnia 7 stycznia 2004 r. M. D. (2) wystąpił z wnioskiem do Dyrektora Gimnazjum Nr (...) w Z. o objęcie powoda indywidualnym tokiem nauczania na okres kształcenia na poziomie gimnazjalnym, które miałyby być realizowane w miejscu jego zamieszkania

Dyrektor Gimnazjum Nr (...)podejmował czynności w celu przymuszenia rodziców powoda do realizowania obowiązku szkolnego., m.in. składając wnioski do Sądu Rejonowego w Zawierciu, Wydziału Rodzinnych i Nieletnich. Sąd każdorazowo odmawiał wszczęcia postępowania o demoralizację małoletniego, powołując się na jego stan zdrowia.

Po ponownym rozpatrzeniu sprawy, Prezydent Miasta Z. postanowieniem z dnia 16 maja 2005 r. w związku z wystawieniem przez Dyrektora Gimnazjum Nr (...) w Z. tytułu wykonawczego, nałożył na D. D. i M. D. (2) grzywnę w wysokości 300 zł w związku z nie realizowaniem przez powoda obowiązku szkolnego. Na skutek zażalenia rodziców powoda, Samorządowe Kolegium Odwoławcze w C. postanowieniem z dnia 5 lipca 2005 r. utrzymało zaskarżone postanowienie w mocy. Skarga rodziców powoda na to postanowienie została oddalona wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w G. z dnia 22 listopada 2006 r. sygn. akt IV (...).

Powód ostatecznie nie uczęszczał do Gimnazjum mimo, że w kolejnych latach był wpisywany na listę uczniów klasy pierwszej. Rodzice nie posyłali go do szkoły i w każdym przypadku nie był klasyfikowany do dalszej klasy.

(postanowienie SR w Z. z 11.04.2005 r. k. 66 akt I Cps (...), post. Prezydenta Miasta Z. z 16.05.2005 r., post. SKO w C. z 5.07.2005 r., wyr. WSA w Gliwicach z 22.11.2006 r. w zał.)

W okresie od 19 stycznia 2004 r. do czerwca 2004 r., po uwzględnieniu wniosku jego przedstawiciela ustawowego, z powodem prowadzono zajęcia rewalidacyjne – trzy razy w tygodniu, po dwie godziny lekcyjne. Zajęcia były prowadzone przez nauczyciela M. B. (1), która po zapoznaniu się z orzeczeniem Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej opracowała program pracy z uczniem, zapoznała jego rodziców z celem zajęć oraz odebrała od nich i od powoda wywiad. Realizacja programu polegała na usprawnieniu zaburzonych funkcji, kompensowaniu i korygowaniu odchyleń, eliminowanie przyczyn i przejawów zaburzeń uniemożliwiających jego harmonijny rozwój. W praktyce zajęcia z powodem polegały na doskonaleniu jego umiejętności w zakresie czytania i pisania, kształtowanie pojęć logiczno – matematycznych, usprawnienie procesów poznawczych, stymulowanie rozwoju społeczno – emocjonalnego. W każdych zajęciach uczestniczył, któryś z jego rodziców, w niektórych z nich brali zaś aktywny udział np. w masażu dłoni i przedramion powoda, które miały na celu zmniejszenie napięć mięśniowych, które uniemożliwiały prawidłowe pisanie lub wykonywanie innych czynności manualnych.

Wraz z czasem i kolejnymi zajęciami, poprzez systematyczne ćwiczenia i masaże motoryka powoda uległa poprawie, poprawiła się jego sprawność wzrokowo – ruchowa. W końcowym okresie prowadzenia zajęć powód chętnie

współpracował z nauczycielem, stał się bardziej otwarty, nie odmawia wykonywania poszczególnych czynności i ćwiczeń.

(zeznania M. B. k. 38-39 z akt I Cps(...))

Powód w 2013 r. w trybie eksternistycznym ukończył naukę w liceum ogólnokształcącym otrzymując z poszczególnych przedmiotów oceny dobre i dostateczne, a w dwóch przypadkach (z wiedzy o społeczeństwie i podstaw przedsiębiorczości) bardzo dobre. Powód z wynikiem pozytywnym zdał również egzamin maturalny. Decyzją Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej Wydziału (...) (...) z dnia 14 lipca 2014 r. został następnie przyjęty na pierwszy rok studiów stacjonarnych, I stopnia (inżynierskich) na kierunku informatyka.

(dowód: okoliczności bezsporne, świadectwo ukończenia liceum ogólnokształcącego k. 284, decyzja o przyjęciu na studia w zał.)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wskazane tam dowody z dokumentów, opinie biegłych, a nadto zeznania świadków A. K. (k. 119-121, E. H. k. 146 – 147, A. J. k. 148-149, D. B. k. 149-151, G., F. k. 152-154, z akt niniejszej sprawy) oraz M. P. k. 30-34, J. P. k. 36, M. B. k. 38-39). Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania wiarygodności powyższych zeznań, gdyż było spójne, logiczne, a ponadto znajdowały potwierdzenie w dowodach z dokumentów. Powód nie przedstawił żadnych dowodów przeciwnych i nie podważył wynikających z zeznań świadków i dokumentów wersji, iż proces jego edukacji ze strony placówek oświatowych był realizowany prawidłowo, w sposób uwzględniający jego aktualny stan zdrowia i możliwości intelektualnych. Sąd nie znalazł również podstaw do kwestionowania wniosków zawartych w opiniach biegłych, które uznano za pełne, spójne i logiczne oraz znajdujące oparcie w zgromadzonej dokumentacji. Fakt, iż powód kwestionował stanowisko biegłych i wyrażał w tym zakresie odmienne oceny nie stanowił wystarczającej podstawy do podważenia miarodajności tych dowodów.

Sąd zważył, co następuje:

Powód w niniejszej sprawie opierał swoje roszczenie na bezprawnym, w jego ocenie, działaniu pozwanej polegającym na braku zapewnienia mu metod nauki adekwatnych do jego możliwości intelektualnych oraz zdrowotnych i pozbawienie go w ten sposób prawa do kształcenia się. Odpowiedzialności pozwanej opierał także na ponizeniu go w toku okresie nauczania tj. od 1998 r. do 2008 r. i naruszeniu w ten sposób jego dóbr osobistych. Ponadto odwoływał się również do dwóch zdarzeń, zaistniałych na skutek bezprawnych zaniechań pracowników placówek oświatowych podlegających nadzorowi pozwanej, które również miały wpływ na jego rozwój.

Roszczenia powoda, niezależnie od ich charakteru, zostały przez niego powiązane z działaniami pozwanej, które wykonywała jako swoje obowiązki z zakresu administracji publicznej na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. W związku z tym odpowiedzialność Gminy Z. należało rozpatrywać przez pryzmat przepisów o czynach niedozwolonych zaistniałych przy wykonywaniu władzy publicznej przez jednostkę samorządu terytorialnego (art. 417 § 1 k.c.).

Powód na gruncie niniejszej sprawy nie wskazywał, aby w wyniku działań i zaniechań jednostek oświatowych poniósł szkodę majątkową rozumianą jako rzeczywisty uszczerbek w jego majątku lub utratę określonych korzyści majątkowych. Roszczenia powoda, jak wskazano na wstępie, opierały się na założeniu o naruszeniu jego dóbr osobistych, przez co miał doznać krzywdy uzasadniającej w dalszej kolejności zasądzenie na jego rzecz od pozwanej zadośćuczynienia pieniężnego.

Stosownie do art. 23 k.c. dobrami osobistymi człowieka, które korzystają z ochrony przewidzianej w przepisach prawa cywilnego są w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska. Wyliczenie to nie jest wyczerpujące, a zatem również inne właściwości jednostki i okoliczności związane z jej funkcjonowaniem mogą być w konkretnym przypadku uznane za dobra osobiste, których naruszenie może skutkować odpowiedzialnością cywilną. W ocenie Sądu, do takiego katalogu nie można jednak zaliczyć wskazywanych w

niniejszym procesie, prawa do harmonijnego rozwoju w ramach edukacji szkolnej powoda w okresie nauki w szkole podstawowej i gimnazjum. W realiach niniejszej sprawy roszczenia powoda mogłyby dotyczyć więc wyłącznie rekompensaty szkody majątkowej poniesionej przez niego na skutek zaniedbań i niewłaściwego wdrażania metod nauczania, czego się nie domagał, albo naruszenia jego dóbr osobistych w postaci czci i godności osobistej. W tym ostatnim przypadku za podstawę prawną żądania należałoby przyjąć art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c., zgodnie z którymi ten czyje dobro osobiste zostało naruszone w wyniku bezprawnego działania innej osoby, poza możliwością skorzystania z innych środków ochrony, może domagać się również zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

W ocenie Sądu powód w niniejszym procesie nie wykazał, aby pozwana i podległe jej jednostki organizacyjne dopuściły się w stosunku do niego bezprawnych działań i zaniechań, a zatem zachowań sprzecznych, z prawem czy zasadami współżycia społecznego. Treść zgromadzonego materiału dowodowego, w ocenie Sądu przemawia za prawidłowością procesu edukacji podejmowanych ze strony szkół publicznych wobec powoda oraz brakiem ich negatywnego wpływu na jego stan zdrowia, godność, cześć, czy nawet powoływano go w pozwie zapewnienia metod nauczania adekwatnych do jego stanu zdrowia i możliwości intelektualnych.

W świetle wniosków opinii biegłej z zakresu pedagogiki dziecięcej i psychoterapii oraz dokumentów dotyczących kształcenia i opiniowania stanu rozwoju i sprawności powoda, należało uznać, iż nie zaistniały żadne uchybienia w zakresie diagnozowania poziomu jego rozwoju, umiejętności szkolnych i możliwości psychospołecznych. W zastosowanych w związku z tymi okolicznościami metodami pracy z powodem ze strony placówek oświatowych, a w zasadzie wyłącznie Szkoły Podstawowej, nie zaistniały nieprawidłowości, które mogły spowodować negatywne następstwa w rozwoju i późniejszym funkcjonowaniu powoda. W tym zakresie miał on zapewniony dostęp do poziomu i metod kształcenia, zgodny z aktualnymi zaleceniami zawartymi w orzeczeniach Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Z.. Powód przez część okresu uczęszczania do szkoły podstawowej korzystał z nauczania w trybie indywidualnym, a także zajęć rewalidacyjnych prowadzonych wobec niego również w okresie kiedy powinien był już uczęszczać do Gimnazjum Nr (...) w Z.. Należy zaznaczyć, iż zgodnie z art. 71b ustawy o systemie oświaty i wydane na jej podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 29.01.2003 r. w sprawie sposobu i trybu organizowania indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży, obowiązujących w okresie kiedy powód powinien rozpocząć naukę w gimnazjum, uczeń był obejmowany taką formą kształcenia na podstawie orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania wydawanego przez właściwą poradnię psychologiczno – pedagogiczną i na czas w nim wskazany. Powód stosownie do orzeczenia z dnia 10.09.2003 r., został objęty nauczaniem indywidualnym w szóstej klasie szkoły podstawowej tj. w roku szkolnym 2002/2003. Orzeczenie to z uwagi na jego treść nie dawało więc już podstawy do kontynuowania takiej formy nauczania w dalszych latach, gdyż do tego konieczne byłoby wydanie nowego orzeczenia przez (...) w Z., na dalszy indywidualnie określony okres. Jak natomiast wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, przedstawiciele ustawowi powoda nie zgłosili go na badanie w tej placówce i w związku z tym dalsze orzeczenia w tym zakresie nie były już wydawane. Argumentacja powoda, nie znajduje również oparcia w orzeczeniu z 8.11.2001 r. „o potrzebie kształcenia specjalnego” na czas do końca szkoły podstawowej i gimnazjum. To ostatnie pojęcie jest bowiem szersze od potrzeby kształcenia indywidualnego i obejmuje również inne formy dostosowania procesu kształcenia do aktualnej sytuacji zdrowotnej, rozwojowej i intelektualnej ucznia. Treść orzeczenia z dnia 9.11.2001 r. wskazuje, że na jego podstawie kształcenie powoda miało odbywać się w warunkach szkoły masowej, z zastosowaniem dodatkowym metod pracy i indywidualnego podejścia do jego osoby oraz zapewnieniu mu ponadto godzin rewalidacyjnych. Tym samym także to orzeczenie nie dawało podstaw do objęcia go nauczaniem indywidualnym w roku szkolnego 2003/2004, a także w latach późniejszych. Należy przy tym zaznaczyć, iż w okresie od 19 stycznia do 16.06.2004 r. powód kiedy powinien był uczęszczać do pierwszej klasy gimnazjum korzystał z godzin rewalidacyjnych w wymiarze 6 godzin tygodniowych, co stanowiło realizację zaleceń zawartych w orzeczeniu z dnia 9.11.2001 r. Inne wskazane tam indywidualne zalecenia co do pracy z uczniem nie mogły być zaś stosowane, gdyż to wymagałoby, aby uczęszczał do szkoły masowej.

Powód nie negował faktu, iż począwszy od 2003 r. nie rozpoczął nauki w gimnazjum. W świetle zgromadzonych dowodów przyczyną tego stanu rzeczy był brak złożenia w wymaganym terminie (rozporządzenie Ministra Edukacji

Narodowej z 27.08.2001 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do publicznych przedszkoli i szkół oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych, Regulamin Organizacyjny Kuratorium Oświaty w K. zatwierdzony przez Wojewodę (...) w dniu 27 maja 2002 r.) wymaganych dokumentów, mających stanowić podstawę do przyjęcia powoda w poczet uczniów I klasy gimnazjum. W późniejszych latach mimo że powód formalnie był uczniem Gimnazjum Nr(...), nie uczęszczał jednak na zajęcia szkolne i na tej podstawie był nieklasyfikowany ze wszystkim przedmiotów i nie uzyskiwał promocji do wyższej klasy. Dyrektor Gimnazjum podejmował działania sygnalizacyjne związane z brakiem realizowania przez M. D. (1) Obowiązku szkolnego. Trzeba podkreślić, iż jego przedstawiciel ustawowy M. D. (2) był wzywany przez Dyrektora Gimnazjum do przedłożenia dokumentów w postaci aktualnego orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego lub zaświadczenia lekarskiego, które dawałyby podstawę do objęcia go wnioskowaną formą kształcenia. Mimo tego, obowiązek ten nie był wykonywany. W związku z tymi okolicznościami były również prowadzone postępowania egzekucyjne w administracji w celu przymuszenia rodziców powoda, w którym nakładano na nich karty grzywny w celu przymuszenia do realizacji obowiązku szkolnego. Okoliczności powoływane przez powoda nie uprawniały jego rodziców do tego, aby nie posyłać go do gimnazjum, gdyż w tamtym czasie nie posiadał już ważnego orzeczenia o potrzebie kształcenia indywidualnego.

Należy również zaznaczyć, że prowadzenie zajęć korekcyjnych i wyrównawczych nie w każdym przypadku powoduje całkowitą poprawę stanu ucznia, który jest im poddawany. Biegła K. B., odnosząc się do zarzutów powoda dotyczących tej kwestii wskazała zresztą wprost, iż poprawne prowadzenie procesu nauczania nie oznacza, że uczeń nie będzie przejawiał trudności w opanowaniu materiału na danym etapie edukacyjnym (k. 380-381).

Przyjęcie na gruncie niniejszej sprawy odpowiedzialności pozwanej nie znajdowało również podstaw w świetle opinii biegłego z zakresu neurologii. Wynika z niej, iż wstępujące u powoda schorzenia w postaci padaczki, alergii oraz zaburzeń w stanie fizycznym, w tym sztywności prawej ręki, ograniczały możliwości w zakresie przyswajania przez niego wiedzy teoretycznej i praktycznej. Biegły wskazał również wprost, iż w okresie zażywania leków z grupy bezodiazepin, (w tym C.), w szczególności w trakcie nauki w szkole, u powoda występowały objawy działań niepożądanych, wpływające zarówno na proces przyswajania przez niego wiedzy, jak i sposób jego zachowania. W związku z tym w ocenie Sądu stwierdzone u powoda w 2001 r. obniżenie się wskaźnika IQ nie było spowodowane działaniami czy zaniechaniami placówek oświatowych. Powód nie przedstawił żadnych dowodów, które mogłyby prowadzić do takiej oceny przyczyn takiej zmiany. Ze wspomnianej już wyżej opinii wynika natomiast, że wpływ na tę sytuację miały wprost jego stan zdrowia i podejmowane leczenie farmakologiczne. W kwestii wpływu tych czynników na proces rozwoju powoda, jego edukację i postępy w nauce opinia biegłego z zakresu neurologii jest spójna z opinią biegłej z zakresu pedagogiki dziecięcej i psychoterapii. Również we wnioskach tej ostatniej stwierdzono, że możliwości percepcyjne i intelektualne powoda były obniżone na skutek jego schorzenia w postaci padaczki i przyjmowanych w związku z nią leków. Dodatkowo biegła podkreśliła jednak, że zastosowany wobec powoda tryb pracy był prawidłowy i adekwatny do jego możliwości w powyższym zakresie.

Niezależnie od powyższego powód nie wykazał, aby w toku zajęć lekcyjnych był traktowany lekceważąco przez nauczycieli, poniżany przez nich czy wyśmiewany. Wręcz przeciwnie, z zeznań przesłuchanych w sprawie świadków jednoznacznie wynika, że stan psychofizyczny powoda był zawsze uwzględniany w procesie jego edukacji. Jego rodzice byli informowani o procesie kształcenia syna i w miarę możliwości uwzględniano ich uwagi i zastrzeżenia.

Ponadto, brak było również podstaw do przyjęcia, aby zaistniały jakieś istotne uchybienia w przypadku zdarzenia z dnia 22 września 2000 r. kiedy to powód uległ wypadkowi w trakcie zajęć wychowania fizycznego. W zasadzie jedynym było brak poinformowania rodziców powoda o tej sytuacji, niemniej jednak powód nie doznał wówczas poważnych obrażeń. Trzeba również zaznaczyć, iż wypadek miał charakter przypadkowy i typowy w przypadku lekcji wychowania fizycznego. Charakter zajęć (gra w „dwa ognie”) nie wymagał zapewniania asekuracji powoda przez nauczyciela, co byłoby zresztą w tym przypadku niecelowe. Po zdarzeniu, przeprowadzono procedurę powypadkową zgodnie z wymogami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 17.08.1992 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny w szkołach i placówkach publicznych.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie dowody w żaden sposób nie potwierdzają również, aby okoliczności związane z kształceniem powoda na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjalnej, miały jakiegokolwiek przełożenie na jego stan zdrowia. W świetle poczynionych ustaleń faktycznych stan rzeczy przedstawiał się odwrotnie, gdyż to schorzenia występujące u powoda i stosowane w związku z tym metody leczenia ograniczały jego możliwości intelektualne i percepcyjne.

Należało mieć również na uwadze, iż powód w trakcie jego edukacji w szkole podstawowej, a następnie na późniejszych etapach kształcenia uzyskiwał dobre wyniki w nauce. Jego przedstawiciele ustawowi ostatecznie nie kwestionowali metod edukacyjnych podejmowanych w Szkole Podstawowej Nr (...) w Z. o czym świadczy chociażby oświadczenie sporządzone przez M. D. (2), po ukończeniu przez niego nauki w tej placówce.

Powód ograniczenia jego prawa do nauki i negatywnych skutków dla swojego rozwoju upatrywał w działaniach podejmowanych przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w Z.. W związku z tym, w sprawie Sądu Okręgowego sygn. akt I C(...) domagał się zasądzenia od powiatu (...) kwoty 200.000 zł tytułem zadośćuczynienia. Wyrokiem z dnia 7 kwietnia 2011 r. Sąd Okręgowy oddalił powództwo. Apelacja powoda od wyroku Sądu I instancji została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 8 grudnia 2011 r., sygn. akt I ACa (...) (dokumenty zgromadzone w aktach sprawy SO w Częstochowie I C (...)). W toku powyższego procesu, zarzuty powoda także nie zostały potwierdzone.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, w tym zwłaszcza nie wykazanie przez powoda, aby doszło do naruszenia jego dóbr osobistych, Sąd powództwo oddalił.

Na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z 26.05.1982 r. Prawo o adwokaturze w zw. z § 2 ust. 3 i § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2012 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 46, z późn. zm.) przyznano od Skarbu Państwa na rzecz adwokata P. L. kwotę 8.856 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu, w tym 1656 zł należnego podatku VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

Mając na uwadze aktualną sytuację majątkową i osobistą powoda Sąd, na podstawie art. 102 k.p.c. nie obciążył go obowiązkiem zwrotu kosztów na rzecz strony pozwanej.